

בש"פ 6151/20 - תומר טוביה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 6151/20

לפני:

כבוד השופט א' שטיין

העורר:

תומר טוביה

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערר לפי סעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי
(סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, על
החלטה שניתנה ביום 5.8.2020 על ידי בית המשפט
המחוזי תל אביב-יפו (השופט צ' קאפח)
במ"ת 38669-04-20

בשם העורר:

עו"ד גלעד מנשה

בשם המשיבה:

עו"ד ארז בן-ארויה

החלטה

1. לפני ערר לפי סעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), על החלטת בית המשפט המחוזי תל אביב-יפו (השופט צ' קאפח) אשר ניתנה ביום 5.8.2020 במ"ת 38669-04-20, ואשר קבעה כי העורר יעצר מאחורי סורג ובריוח עד תום ההליכים המשפטיים המתנהלים נגדו בת"פ (מחוזי ת"א) 38687-04-20 (להלן: התיק העיקרי).

עיקרי כתב האישום והליכים קודמים

2. ביום 30.4.2020 הוגש בתיק העיקרי כתב אישום נגד העורר, אשר מונה שני פרטי אישום. פרט האישום הראשון מייחס לעורר נשיאת נשק שלא כדין, עבירה לפי סעיף 144(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק). פרט האישום השני מייחס לעורר הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו, עבירה לפי סעיף 275 לחוק.
3. לפי עובדות כתב האישום, ביום 22.4.2020, בשעה 13:57 או בסמוך לכך, ברחוב דוד שמעוניבחולון (להלן: הרחוב), נסע העורר ברכב מסוג סקודה (להלן: הרכב), יחד עם שני אחרים, כשהוא נושא, בלא רשות על פי דין, אקדח חצי אוטומטי REUNIES מודל DICTATOR, קליבר 6.35 מ"מ (להלן: האקדח), מחסנית המתאימה לאקדח ובה ארבעה כדורי קליבר 6.35 (להלן: התחמושת). על פי כתב האישום, משהבחין העורר בשוטרים רכובים על אופנוע משטרה ולבושים מדי משטרה, יצא מן הרכב והחל לרוץ ברחוב. בעקבות זאת, דלק השוטר אליק בריצ'ה (להלן: השוטר) אחר העורר תוך שהוא צועק לעברו "עצור משטרה, אתה עצור". העורר לא שעה לקריאות השוטר והמשיך במנוסתו. כתב האישום מוסיף ומתאר, כי בהמשך מנוסתו, השליך העורר את האקדח כשהתחמושת בתוכו אל תוך חצרו של בית פרטי. לאחר מכן, נעצר העורר.
4. בד-בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המדינה בקשה למעצר העורר עד לתום ההליכים המתנהלים נגדו. בבקשה נטען כי בידי המדינה ראיות לכאורה להוכחת אשמת העורר, הכוללות דו"חות פעולה של השוטרים באירוע; חוות דעת של מעבדת הזיהוי הפלילי, המתעדת את זירת העבירה; חוות דעת מומחה ממעבדת נשק, לפיה עסקין באקדח שביכולתו להמית; תוצרי מצלמות שתיעדו את האקדח מושלך לתוך חצר של בית פרטי; הודעות שנמסרו על ידי מי שישב עם העורר ברכב, ולפיהן העורר שהה עמם ברכב ולפתע החל במנוסה רגלית; בדיקת פרו-פרינט, לפיה העורר נמצא חיובי להחזקת ברזל בידיו; וגרסת העורר בחקירותיו בה הוא קושר עצמו לאירוע הברחה משוטרים, אולם מכחיש קשר לנשק. המדינה גם טענה לקיומה של עילת מעצר סטוטורית מכוח סעיפים 21(א)(1)(ג)(2) ו-35(ב)(1) סיפא לחוק המעצרים.
5. בדיון שהתקיים ביום 11.5.2020 הסכים העורר לקיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר נגדו, תוך שמירת טענותיו בדבר טיב הראיות להליך העיקרי. בעקבות כך, בית משפט קמא הורה על שליחת העורר לקבלת תסקיר שירות המבחן. התסקיר הוגש ביום 7.6.2020 ובו פורטו נסיבותיו האישיות של העורר וכן העובדה כי לחובתו הרשעות קודמות. לעורר, בן 25, ארבע הרשעות קודמות בגין ביצוע עבירות אלימות, רכוש, סמים והפרות הוראה חוקית. מהתסקיר עולה

כי לאור תפקודו של העורר ומעורבותו בחברה עבריינית, כשברקע, ככל הנראה, שימוש בחומרים ממכרים, תמשיך להתקיים אצלו רמת סיכון ממשית להישנות התנהגויות עברייניות פורצות גבולות. כמו כן, שירות המבחן הביע ספק לגבי התאמתן של המפקחות שהוצעו במסגרת הצעת חלופה למעצרו של העורר מאחורי סורג ובריה, תוך שהוא מצביע על הקושי למצוא לעורר חלופת מעצר שתאיין את מסוכנותו.

6. בדיון שהתקיים ביום 9.6.2020, הורה בית משפט קמא על הגשת תסקיר משלים בעניינו של העורר אשר יתייחס לאפשרות להעבירו למעצר בפיקוח אלקטרוני – זאת, "מבלי שהמשיב [העורר דכאן, א.ש.] יפתח ציפייה בהקשר לכך". בדיון שנערך ביום 16.7.2020 התקבל תסקיר משלים ממנו עולה כי לנוכח דפוסיו של העורר, מעורבותו בחברה עבריינית ומבנה אישיותו, חלופת המעצר באיזוק אלקטרוני איננה מתאימה. בית משפט קמא הפנה, לפני משורת הדין, את עניינו של העורר לבדיקת היתכנות של המשך מעצרו בפיקוח אלקטרוני. במקביל הפנה בית המשפט את העורר לשירות מבחן לקבלת תסקיר משלים אשר יבחן מערך פיקוח נוסף.

7. בדיון שנערך ביום 5.8.2020 התקבל תסקיר משלים נוסף אשר בחן מפקחים מוצעים חדשים והתרשם כי הם מהווים דמויות סמכותיות עבור העורר ויכולים לסייע בהפחתה ברמת הסיכון במצבו. לנוכח האמור, ומבלי להתעלם מהתרשמות שירות המבחן בתסקיר המשלים הראשון, התסקיר המשלים השני הגיע לכלל מסקנה כי ניתן להעביר את העורר למעצר בפיקוח אלקטרוני ואנושי. לצורך עריכת התסקיר השני, נפגש שירות המבחן עם אביו, אחיו ואחותו של העורר, שעל אף התרחקותם מהעורר בשנים האחרונות נוכח התנהגותו הבעייתית, הביעו רצון לתת לעורר הזדמנות נוספת לארגן את חייו באופן נורמטיבי. מהתסקיר עולה כי בשונה מהמערך שהוצע בתסקיר הראשון, המפקחים המוצעים החדשים ערוכים, מגויסים ומאורגנים לסייע לעורר. על כן, המליץ שירות המבחן על המשך מעצרו של העורר תחת פיקוח אלקטרוני בבית הוריו (שם מתגורר גם אחיו הבוגר) בחולון.

8. בהחלטתו מיום 5.8.2020 בחן בית משפט קמא את התסקירים שהובאו בפניו ותמה על השינוי אשר חל בעמדת שירות המבחן. חרף חוות דעתו של שירות המבחן בתסקיר המשלים השני, בית המשפט הגיע למסקנה, לאחר בחינת מכלול החומר, כי יש לעצור את העורר עד לתום ההליכים מאחורי סורג ובריה. בית המשפט עמד על כך כי העורר מגלה התנהגות פוגענית כלפי סביבתו כבר מגיל צעיר וכי תלויים ועומדים נגדו כתבי אישום בגין עבירות נוספות של החזקת סמים שלא לצריכה עצמית, מרמה והפרת הוראה חוקית, שיש ליתן את הדעת גם עליהם בהערכת מסוכנותו.

מכאן הערר שלפניי.

טענות הצדדים

9. העורר טוען כי בית משפט קמא לא נתן משקל הולם להפניית עניינו לבדיקת ההיתכנות של מעצרו באיזוק אלקטרוני וכן למצבו הרפואי והקוגניטיבי. כמו כן, טוען העורר כי שגה בית המשפט כאשר קבע כי אין בבדיקת ההיתכנות כאמור משום יצירת ציפיות או רמז לתואי בו ילך בית המשפט. עוד נטען כי בית המשפט שגה כאשר קבע כי שירות המבחן לא פירט את הטעמים אשר חוללו שינוי בעמדתו. נטען כי מהתסקירים עולה הסבר ענייני לשינוי זה וכי שירות המבחן העמיד את איכות המפקחים המוצעים אל מול גורמי הסיכון במצבו של העורר. העורר טוען כי בית משפט קמא לא נתן משקל ראוי לשינויים שהוכנסו לחוק המעצרים בעקבות התפשטות מגפה הקורונה ולאיון בין חיוניות מעצרו של אדם אל מול הפגיעה בו, בהתחשב בקיומם של דיונים ללא נוכחותו הפיזית והסיכון להדבקתו במהלך שהותו במעצר.
10. המדינה, מנגד, סומכת את ידיה על ההחלטה קמא ועל טעמיה.

דיון והכרעה

11. סבורני כי דין הערר להידחות.
12. בית משפט קמא לא מצא הסבר משכנע לתפנית שחלה בעמדתו של שירות המבחן ביחס להעברת העורר למעצר בתנאים של פיקוח אלקטרוני, וגם אני התקשיתי למצוא הסבר כאמור. בתסקיר המעצר הראשון, השירות העריך כי מהעורר נשקף "סיכון גבוה ומשמעותי להישנות עבירות אלימות, סמים ורכוש והפרות חוזרות של תנאי מעצרו". ראיות לכאורה שבידי המדינה מצביעות על כך שהעורר נשא, ללא רישיון כדן, נשק קטלני וניסה להימלט משוטר. לעורר יש עבר פלילי אשר כולל עבירות אלימות, רכוש וסמים. מנגד, עומדים מפקחים איכותיים בעלי מוטיבציה אשר נחשבים לסייע לעורר לשוב לחיים נורמטיביים ולהעמיד לו גבולות, אך מי לידינו יתקע שהדבר יעלה בידם, בהינתן רמת המסוכנות הנשקפת ממנו? לשאלה זו בית משפט קמא לא מצא תשובה בתסקיר המשלים השני, וגם אני לא מצאתי לה מענה שיכול להניח את הדעת.

13. קיומן של ראיות לכאורה המאמתות את כתב האישום, שכאמור מייחס לעורר נשיאת נשק קטלני עם כדורים לצד הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, יחד עם המסוכנות הנשקפת מהעורר והחשש שהלה ימשיך לבצע עבירות חמורות,

מקימים עילה מבוררת למעצרו עד תום ההליכים בין כותלי הכלא, כפי שקבע בית משפט קמא. באין דרך לאיין את מסוכנותו של העורר מחוץ לכלא, אין מנוס מהמשך מעצרו בתנאים הנוכחיים.

14. באשר לצרכיו הרפואיים והטיפוליים של העורר, אלו רחוקים מלהיות אקוטיים; כפי שקבע בית משפט קמא בהחלטתו מיום 5.8.2020, ניתן למצוא להם מענה במסגרת מעצר העורר בבית הכלא; וממילא אין בהם כדי להטות את כפות המאזניים לטובת שחרורו מן המעצר והעברתו למעצר-בית בפיקוח אלקטרוני.

15. באשר לסכנת ההידבקות בנגיף הקורונה בבית הכלא, כפי שקבעתי בבש"פ 2362/20 צלאח נ' מדינת ישראל (16.4.2020) (להלן: עניין צלאח), סכנה כאמור "תהווה טעם לשחרור הנאשם לחלופת מעצר או למעברו למעצר באיזוק אלקטרוני מחוץ לכלא באחד המקרים הבאים:א. מקרה של נאשם שנמצא בסיכון מוגבר להידבקות בקורונה ולהתפתחותה של מחלה קשה מפאת גילו או מצבו הבריאותי;ב. מקרים בהם קיים ספק ממשי לגבי עצם הצורך לעצור את הנאשם בבית המעצר עד לתום משפטו." (שם, פסקה 13).

ברי הוא, כי מקרהו של העורר אינו משתייך לקבוצות מקרים אלה.

16. טענת העורר כי היתה לו ציפייה למעבר למעצר-בית בפיקוח אלקטרוני ובפיקוח אנושי צמוד, תלויה על בלימה. כפי שכבר צוין על ידי, החלטת בית משפט קמא מיום 9.6.2020, אשר הורתה על עריכת התסקיר ועל בדיקת ההיתכנות של פיקוח אלקטרוני, קבעה במפורש כי אין בכל אלה כדי ליצור ציפיות. בפתח ההחלטה שניתנה על ידי בית משפט קמא בדיון ההמשך, אשר התקיים ביום 16.7.2020, נאמר מפורשות כי "נוכח מכלול הנתונים, ועתירתו של ב"כ המשיב [העורר דכאן - א.ש.], כאשר אני מדגישה כי המשיב לא יפתח כל ציפייה ביחס להיתכנות המשך מעצר אלקטרוני בשלב זה, ראיתי להיעתר לפני משורת הדין לבקשה ולהפנות את עניינו לבדיקת היתכנות" (ההדגשה במקור - א.ש.). לעורר לא היתה אפוא ציפייה לגיטימית למעברו למעצר בפיקוח אלקטרוני בבית הוריו או במקום אחר.

17. לא זו אף זו: לחובת העורר עומדת חזקת המסוכנות כאמור בסעיפים 21(א)(1)(ג)(2) ו-35(ב)(1) סיפא לחוק המעצרים. בנסיבות אלו, העורר נדרש לשכנע את שירות המבחן ואת בית המשפט כי מן הדין לשחררו מבית המעצר, והדבר לא יעלה בידו אלא בהינתן המלצה חיובית ונטולת אזהרות וסייגים מאת שירות המבחן (ראו עניין צלאח, פסקה 11, בש"פ 248/20 פלוני נ' מדינת ישראל (2.2.2020), פסקאות 18-19 והאסמכתאות הנזכרות שם; וכן בש"פ 1230/20, 1232/20 פלונים נ' מדינת ישראל (3.3.2020), פסקאות 9-10). האמור בתסקירי המעצר אשר נזכרים לעיל מראה בבירור כי בנטל זה העורר לא עמד.

18. נמצא אפוא כי ההחלטה קמא בדין יסודה ואינה לוקה בשום פגם אשר עשוי להצדיק את שינויה בעת הזאת.

19. הערר נדחה אפוא.

ניתנה היום, כ"ח באלול התש"ף (17.9.2020).

ש ו פ ט
